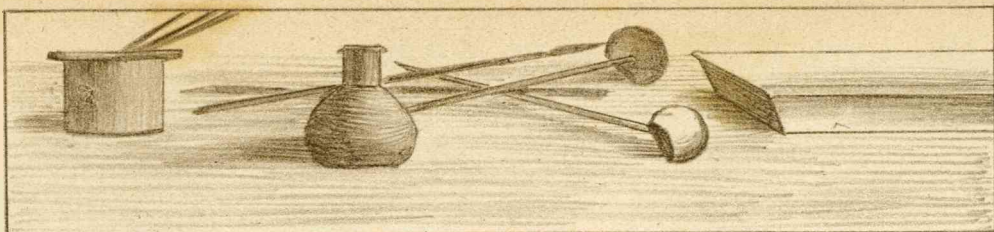




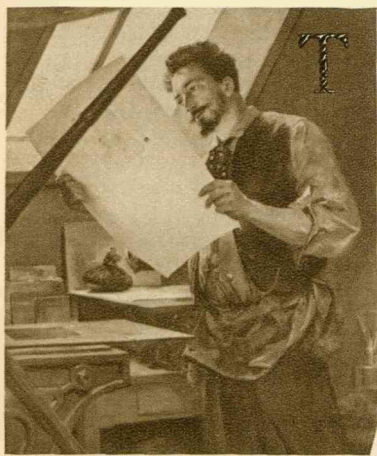
KLEINE ETS VAN
REMBRANDT



OVER ETSSEN EN DE ETSKUNST



EEN V.L. MET VERSCHILLENDE STUDIES.
ETS VAN REMBRANDT.



DE ETSER door P. Matheij.

gemeene aantrekkelijkheid ervan. De lezers van Panorama kunnen nu zelf beoordeelen, of deze voorkeur gerechtvaardigd is. Want de titelpagina en de plaat op pag. 4 zijn beide gereproduceerd naar etsen van Brandenburg.

Alvorens ik er een korte beschouwing over geef, wijd ik enkele woorden aan den kunstenaar, wiens portret gij bij dit artikel vindt.

Brandenburg is nog geen dertig jaar oud. In December 1884 werd hij te Wormerveer geboren. Zijn eerste opleiding genoot hij op de Teekenschool voor ambachten te Amsterdam. Daarna kwam hij op de Rijksacademie aldaar, waar hij met groote voorliefde de lessen van zijn leermeester, den helaas gestorven etser Prof. P. Dupont volgde.

Kort en sober is deze biografie, zooals Brandenburg ze ons zond. 't Kan haast niet korter.

Maar desondanks is zij veelzeggend!

Want een jonge man van 29 jaar, die een werk weet af te leveren, zoo gaaf en eigen als Brandenburg dat doet, geeft daardoor een aanvulling aan zijn levensbeschrijving die veel interessanter is dan een serie van feiten en data.

Om zoo ver te komen, moet er gewerkt zijn, noest en rustig. Men maakt een ets als de hier afgebeelde O. Z. Voorburgwal niet wanneer geen aangeboren groot talent het werken steunt. Doch met talent alleen zou men er evenmin komen. Er ligt een doelbewust, onverstoorde-oefenen aan ten grond, waarvoor ik diep respect heb.

En daarbij een groote liefde voor den arbeid en een zich indenken in het onderwerp.

Die huizen zijn geen doode materie. Zonder veel vertoon, zonder veel woorden zou ik haast willen zeggen, is er hier verteld van het leven der menschen, die in deze wel pittoreske

OEN Corns. Brandenburg, de jonge Amsterdamsche etser mij, door de bemiddeling van een wederzijdschen vriend, de vraag deed om in Panorama eenige staaltjes van zijn kunst te reproduceeren, greep ik die gelegenheid met beide handen aan.

Voor eenige weken had ik, toevallig en vluchtig, kennis gemaakt met dit werk en ik was onmiddellijk getroffen door de buiten-

maar toch zeker niet ideaal-practische huisjes wonen. En dat is een verdienste, die men niet te gering moet schatten. Daardoor krijgt dit werk een warme echtheid en zal het blijvende waarde houden.

Ook de op de voorpagina gereproduceerde ets, wellicht van iets minder innerlijk sentiment, heeft groote waarde als knap technisch werk en uitnemende atmosfeer-wedergave.



CORNS. BRANDENBURG.

Op een afstand gezien lijken de huisjes op het dwarsgrachtje in een nevel te droomen. Bekijkt men de partijen nauwkeuriger, dan ziet men hoe de kunstenaar deze stemming alleen heeft weten te krijgen door het geheel van lijntjes, streepje voor streepje in de goede tint te houden.

De „kleur“ kon alleen bereikt worden door die gelijkmatige bewerking. Blijkbaar opzettelijk heeft Brandenburg alle hulpmiddeltjes, die zijn werk gemakkelijker, maar technisch veel minder beteekenend hadden gemaakt, vermeden. En dit zonder dat het resultaat er onder geleden heeft. Integendeel.

Ziet eens goed hoe de eentonige sneeuw-mist lucht is weergegeven, een grijze eenkleurige tint, maar toch met een verwonderlijk natuurlijke werking. Een egaal toontje en daarover heen een netwerk van lijntjes, dat is het technische werk. Ik behoef niet veel te zeggen over de kunst van dien technicus, die zoo zijn resultaten met vasten, rustigen wil zeker weet te bereiken. Wie zich de moeite

geeft om zelf te kijken zal het genot van het ontdekken des te hooger stellen.

Want ik zou zoo elk hoekje met u kunnen bekijken. Neem dat met sneeuw gevulde grachtje, nu zonder de refleksien waardoor onze Hollandsche grachten beroemd zijn. Hoe heerlijk is daar de strijd tusschen die viezige sneeuw en de weerkaatsingslust van het water weergegeven. Ik zeg het opzettelijk zoo, omdat Brandenburg je meer laat voelen dan het nuchtere „boomen en huizen weerkaatst in een met sneeuw gevuld grachtje“, dat als verklarende bijvoeging b.v. in een auctie-catalogus op haar plaats zou zijn.

Het is niet noodig dat ik veel meer over het hier gereproduceerde werk schrijf.

Ik ben blij dat de rotogravure zoo goed de gelegenheid geeft om een ets zonder al te groot verlies te reproduceeren. Nu kunnen en zullen de lezeressen en lezers van Panorama zelf wel verder kijken. En daardoor zal hun aandacht zeker gaan naar den maker van dit werk. Doch niet alleen hun aandacht, maar ook hun belangstelling en bewondering.

Dit te bereiken was een van de redenen, waarom ik dit artikel schreef.

Corns. Brandenburg verdient het door zijn oeuvre dat hij in ruime mate gewaardeerd wordt en van die waardeering ook in alle opzichten de bewijzen ondervindt.

Doch ik had met mijn schrijven tegelijkertijd nog een ander doel. Ik zou zoo gaarne door dit kleine opstel meer in het algemeen de aandacht op de „ets“ willen vestigen.

Tusschen de tekst van dit artikel vindt ge reproducties van eenige etsen. 'n Paar krabbels van den groot-meester Rembrandt, zullen uwe bewondering hebben opgewekt. Zoo dood-simpel zijn ze neergeworpen en toch zoo kranig juist gezien en geteekend. Maar ook het moderne werk vindt ge hier weergegeven. Den prachtkop door Struck, ontleend aan diens werk, Die Kunst des Radieren (P. Cassirer Berlijn) laat weer een heel andere zijde zien der bereikingsmogelijkheid van de etsstechniek.

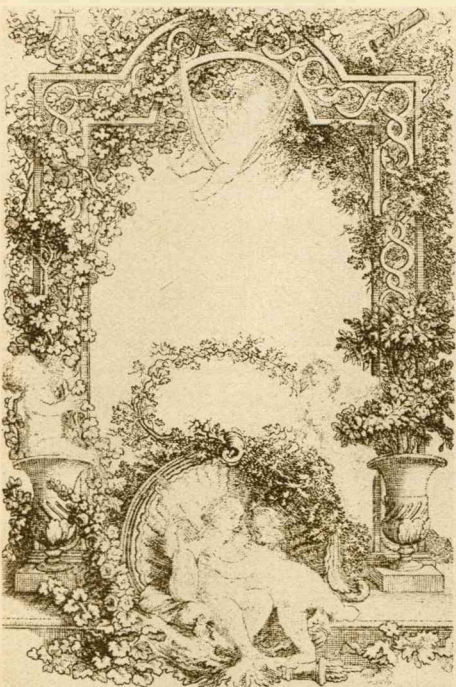
Ook liet ik opzettelijk een fransche Ets reproduceeren, weergevend de langzame opklimming van den schets tot het gereedgemaakte werk.

In die voorstelling ligt voor den lezer een verklaring van een deel der werkwijze door den kunstenaar bij het etsen gevolgd.

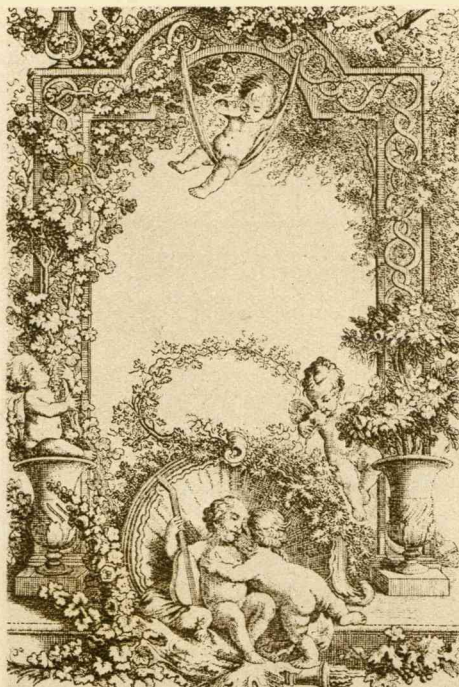
Voor het overige is de geheele techniek van het etsen, theoretisch bekeken, heel eenvoudig. Zooals de meeste groote dingen! Wanneer ge weet dat er bijtende vloeistoffen zijn, die op metaal inwerken en ge die eigenschap onder controle leert stellen, dan is de aanvang van des etsers werk omschreven.

Deze bedekt daarvoor de te etsen gladde metalen (koperen of stalen) plaat met een etsgrond, welke weerstand biedt tegen de inbijting van het daarover te gieten etswater. Ook

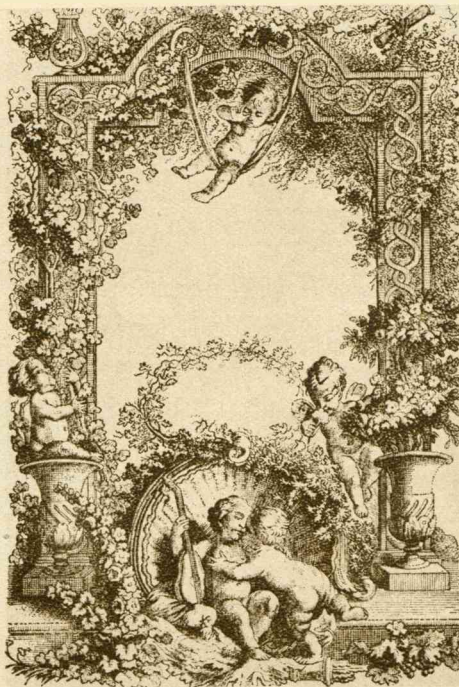
EEN FRANSCH ETS (EAU FORTE) IN DE VERSCHILLENDE STADIA VAN WORDING



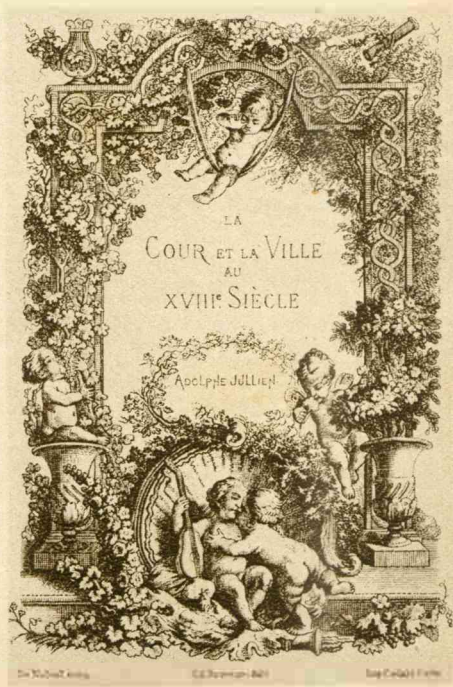
1e DRUK.



2e STAAT.



3e STAAT.



GEREED.